

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความก้าวหน้าของประชากรโลกจากยุคดึกดำบรรพ์จนถึงยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารและสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่า ส่วนหนึ่งที่ทำให้โลกก้าวหน้าไปขนาดนี้คือ ความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลต่าง ๆ ที่ผ่านมาได้คิดค้นหาสิ่งใหม่ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วขึ้นในสังคมที่ได้มีการประดิษฐ์คิดค้นทำสิ่งแปลกใหม่หรือเป็นต้นคิดในเรื่องใด ๆ ก็จะสามารพัฒนาประเทศให้เจริญรุดหน้ามีเศรษฐกิจดีกว่าประเทศที่คนในชาติมีความคิดสร้างสรรค์น้อยหรือมีความคิดสร้างสรรค์มากแต่ไม่ได้รับการพัฒนาจากสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (จิระพันธ์ พูลพัฒน์. 2549 : 129) ที่ผ่านมาสังคมโลกได้ถูกสร้างและแปรเปลี่ยนไปเป็นสังคมแบบเกษตรกรรม สังคมแบบอุตสาหกรรมและเข้าสู่สังคมแบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-base economy) กล่าวคือเป็นสังคมที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็นฐานที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยต่างได้รับอิทธิพลจากสังคมแบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ส่งผลให้แต่ละประเทศมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศของตน เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงสุด สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ให้รุดหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ (อุไรรัตน์ ลำเรียงวงษ์. 2549 : 43 - 44)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาประชากรของประเทศให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดหาหนทางในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า การศึกษานับได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษามาตรา 22 ถึงมาตรา 30 กล่าวถึงการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพโดยถือว่าการพัฒนาความสามารถในการคิด เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะการให้ผู้เรียนคิดเป็น วิเคราะห์เป็น สร้างองค์ความรู้ได้ จะส่งผลให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : ก) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้

ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อ 2 ของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ว่าให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 4) และในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 24) ได้ให้หลักการการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า ให้พัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นรากฐานสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตลอดชีวิต รวมทั้งการพัฒนาหน้าที่การทำงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัว และเพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต

ความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นคุณลักษณะทางความคิดอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน หากได้รับการกระตุ้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จะทำให้ผู้เรียนเป็นคนที่มืออิสระทางความคิด มีความคิดที่ฉีกกรอบ และสามารถหาหนทางในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้เสมอ (อุษณีย์ โพธิสุข และคณะ. 2537 : 28-29) ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาทุกระดับ ความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวของคนทุกคน และสามารถส่งเสริมลักษณะ นี้ให้พัฒนาสูงขึ้นได้ (อารี พันธมณี. 2540 : 2) ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มิ คูลค่ามากกว่าคุณภาพด้านอื่นของเด็ก และเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่ควรจะต้องให้ความสนใจและให้ การสนับสนุนเป็นพิเศษ ปัจจุบันทุกฝ่ายได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น วิธีการหนึ่งคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และ นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด (ภัทรพร สิงห์ชัย. 2545 : 144-146) การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ตั้งแต่ประถมศึกษาจึงมีความสำคัญ เพราะผู้เรียนวัยนี้จะเต็มไปด้วยความอยากรู้อยากเห็นและ จินตนาการ การนำกิจกรรมศิลปะเข้ามาจัดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง จะทำให้เกิดการพัฒนาการด้าน ความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี เพราะศิลปะเป็นศาสตร์ที่มุ่งเป้าหมายไปที่กระบวนการเกี่ยวกับ ความคิดสร้างสรรค์และการรับรู้เกี่ยวกับความงาม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 2) วิชาศิลปะศึกษา เป็นวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้าน เป็นการจัดการศึกษา ทางด้านศิลปะให้แก่ผู้เรียนอย่างมีกระบวนการโดยให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ตลอดจนพัฒนาการ ความสนใจ ความสามารถของแต่ละบุคคลอันก่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ผลงานต่าง ๆ และผลที่เป็นนามธรรม ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และความคิด สร้างสรรค์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสมจะช่วยพัฒนากระบวนการคิด ของเด็กได้เป็นอย่างดี หน้าที่อันสำคัญของครูศิลปะศึกษาในโรงเรียนคือ จะต้องเข้าใจหลักสูตร มี

ความรู้ทางศิลปะและสามารถกำหนดกิจกรรมที่จะต้องกระทำ รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนด้วย (เกสร ธิตะจารี. 2543 : 28) การวาดภาพระบายสีเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนวิชาศิลปะสำหรับเด็กในระดับชั้นประถมศึกษา เนื่องจากการวาดภาพระบายสีเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งของเด็กในการถ่ายทอดการแสดงออกเฉพาะบุคคล เป็นการแสดงออกตามความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นสิ่งที่สะสมไว้จากประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่เด็กได้เรียนรู้มาได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้จากมนุษย์ด้วยกัน เช่น พ่อ แม่ ครู หรือเพื่อน จากสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงเรียน บ้าน จากเหตุการณ์ต่าง ๆ จากความคิดและจินตนาการ ตลอดจนวัตถุสิ่งของต่าง ๆ (พีรพงษ์ กุลพิศาล. 2531 : 31) การวาดภาพระบายสีเป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการตามระดับความสามารถของแต่ละคน ซึ่งมีคุณค่าและความสำคัญต่อตัวเด็กในด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ การพัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งพยายามปลูกฝังให้เด็กได้รู้จักปรับปรุงตนเองเพื่อทำงานให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

จากการศึกษาผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ปีการศึกษา 2549 มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ผลในภาพรวมของการประเมินในระดับเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง จำนวนโรงเรียน 168 โรงเรียน ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ และในระดับกลุ่มโรงเรียนเกษมไชโย อำเภอไชโย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง จำนวนโรงเรียน 10 โรงเรียนอยู่ในระดับพอใช้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง. 2550 : ออนไลน์) ดังนั้นการที่จะยกระดับมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 ให้อยู่ในระดับที่ดี หรือดีมาก จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูและผู้บริหารของการจัดการศึกษาในทุกระดับควรตระหนัก ร่วมกันรับผิดชอบ และคิดหาแนวทางแก้ไข การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีหลายวิธี เช่น การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ เป็นการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสร้างจุดมุ่งหมายและแรงคล้อยในการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนแนวคิดปัจจุบันเป็นโครงสร้างแนวคิดใหม่ โดยอาศัยความรู้เดิมเป็นฐาน และนำแนวคิดที่ได้ใหม่นั้นมาสร้างผลงานให้มีคุณภาพแปลกใหม่ น่าสนใจ และอีกทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี คือ การเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนตามลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละคน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมองซีกซ้ายและซีกขวาที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและพัฒนาการอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อเพิ่มระดับความเข้าใจและความคิดได้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงนำวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

วาดภาพระบายสีเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้พบว่าการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการปฏิบัติสูงขึ้น ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ ระพินทร์ คร้ามมี (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังจากที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และณัฐิตา โพธิ์เพชร (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังจากที่เรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่ยังไม่พบว่ามีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระหว่างการเรียนรู้ทั้งสองวิธีเพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้อและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ซึ่งมีความสำคัญในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ ดังนี้

เชิงทฤษฎีผลการวิจัยช่วยให้ได้ความรู้ใหม่ในสาขาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ว่าการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธีส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี

เชิงปฏิบัติเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนศิลปะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่จะนำไปปรับปรุงพัฒนาในการจัดการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิดสร้างสรรค์และทักษะ

ปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นแนวทางที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงนำความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

ขอบเขตการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 กลุ่มโรงเรียนเกษไชโย อำเภอไชโย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มโรงเรียนเกษไชโย อำเภอไชโย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน เป็นจำนวน 10 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 128 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดคอนกระต่ายทองและโรงเรียนวัดละมุด จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายแบบจับฉลาก จากจำนวน 10 ห้องเรียน ซึ่งเป็นห้องเรียนตามสภาพจริง และทำการสุ่มอย่างง่ายแบบจับฉลากอีกครั้งเข้ากลุ่มทดลองดังนี้ กลุ่มทดลองที่ 1 จัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดคอนกระต่ายทอง เป็นจำนวน 15 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดละมุด จำนวน 15 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี คือ

3.1.1 การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้

3.1.2 การเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความคิดสร้างสรรค์

3.2.2 ทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เป็นระยะเวลา 7 วัน วันละ 3 ชั่วโมง รวม 21 ชั่วโมง

5. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ขอบข่ายของเนื้อหาที่นำไปใช้ในการวิจัย คือ สารที่ 1 : ทักษะศิลป์ ซึ่งเป็นสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กิจกรรมศิลปะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การวาดภาพระบายสี ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย พื้นฐานงานศิลป์ และสร้างสรรค์งานศิลป์ตามจินตนาการ

6. ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ไม่เคยได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ มาก่อน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้แนวคิดจากหน่วยงานนักวิชาการและนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

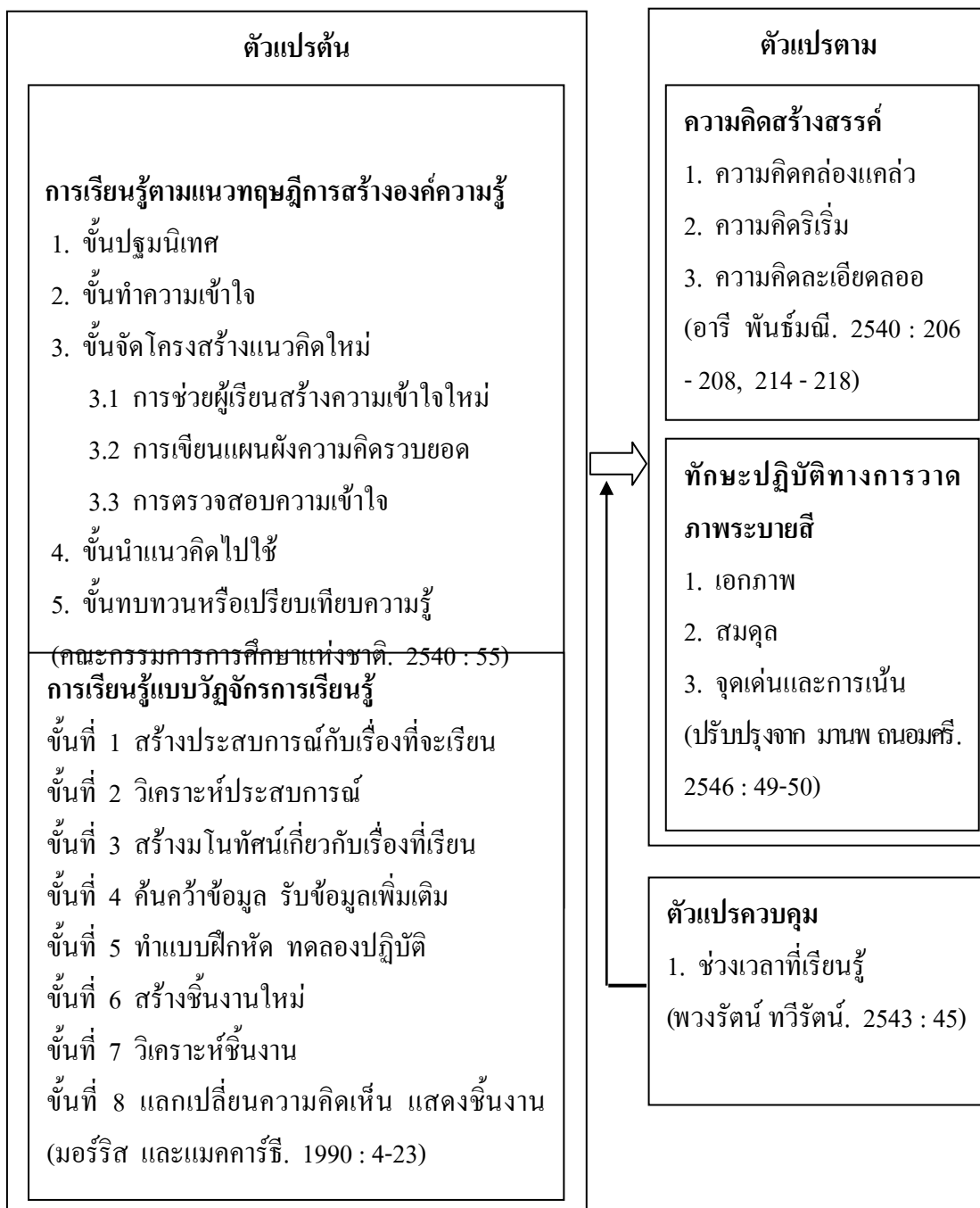
การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ ได้จากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 55) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นปฐมนิเทศ ขั้นทำความเข้าใจ ขั้นจัดโครงสร้างแนวคิดใหม่ ขั้นนำแนวคิดไปใช้ และขั้นทบทวนหรือเปรียบเทียบความรู้

การเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ได้จาก มอร์ริสและแมคคาร์ธี (Morris & McCarthy. 1990 : 4 - 23) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสร้างประสบการณ์กับเรื่องที่จะเรียน ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ ขั้นสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน ขั้นค้นคว้าข้อมูล รับข้อมูลเพิ่มเติม ขั้นทำแบบฝึกหัด ทดลองปฏิบัติ ขั้นสร้างชิ้นงานใหม่ ขั้นวิเคราะห์ชิ้นงาน และขั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงชิ้นงาน

ความคิดสร้างสรรค์ ได้จาก อารี พันธุ์ณี (2540 : 206 - 208, 214 - 218) ประกอบด้วยความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ

ทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีได้จาก มานพ ถนอมศรี (2546 : 49-50) ประกอบด้วย เอกภาพ สมดุล และจุดเด่นและการเน้น

ซึ่งสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ทางการวาดภาพระบายสี หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางการวาดภาพระบายสี เป็นการวัดความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้าน คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ

2. ทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี หมายถึง คะแนนที่ได้จากความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้การวาดภาพระบายสีที่เรียนมาสรรค์สร้างเป็นผลงานวาดภาพระบายสีอย่างมีทักษะและเหมาะสมตามหลักการจัดองค์ประกอบศิลปะ ได้แก่ เอกภาพ สมดุล จุดเด่นและการเน้น

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนคอนกระต่ายทองและโรงเรียนวัดละมุด กลุ่มโรงเรียนเกษไชโย อำเภอไชโย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง จังหวัดอ่างทอง

4. การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ หมายถึง วิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ โดยอาศัยความรู้เดิมเป็นฐาน ตามขั้นตอนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 55) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นปฐมนิเทศ ขั้นทำความเข้าใจขั้นจัดโครงสร้างแนวคิดใหม่ (การช่วยผู้เรียนสร้างความเข้าใจใหม่ การเขียนแผนผังความคิดรวบยอด การตรวจสอบความเข้าใจ) ขั้นนำแนวคิดไปใช้ และขั้นทบทวนหรือเปรียบเทียบความรู้

5. การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนตามลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละคน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมมองซิกซายและซิกขวา ที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและพัฒนาการอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อเพิ่มระดับความเข้าใจและความคิดได้มากขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสร้างประสบการณ์กับเรื่องที่จะเรียน ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ ขั้นสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน ขั้นค้นคว้าข้อมูล รับข้อมูลเพิ่มเติม ขั้นทำแบบฝึกหัด ทดลองปฏิบัติ ขั้นสร้างชิ้นงานใหม่ ขั้นวิเคราะห์ชิ้นงาน และขั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงชิ้นงาน

6. ตัวแปรควบคุม หมายถึง ตัวแปรที่ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษา แต่อาจจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ทำให้ผลของการวัดค่าตัวแปรคลาดเคลื่อน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยควบคุมตัวแปรควบคุมโดยใช้เวลาในการเรียนรู้เป็นเวลาเดียวกัน

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีโดยเฉลี่ยแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองใช้วิธีการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้เปรียบเทียบกับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียน คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. เป็นการเผยแพร่ข้อมูลในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีต่อไป
2. เป็นการนำเสนอเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี ซึ่งจะช่วยให้มีข้อมูลในการพัฒนาในเชิงวิชาการอีกระดับหนึ่ง
3. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องที่จะนำความรู้จากผลการวิจัยไปจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีของนักเรียนในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาได้